

بنام خداوند بخشنده مهربان

اهمیت و اصول اخلاق حرفه ای در علوم سلامت

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

Ethics & Morality

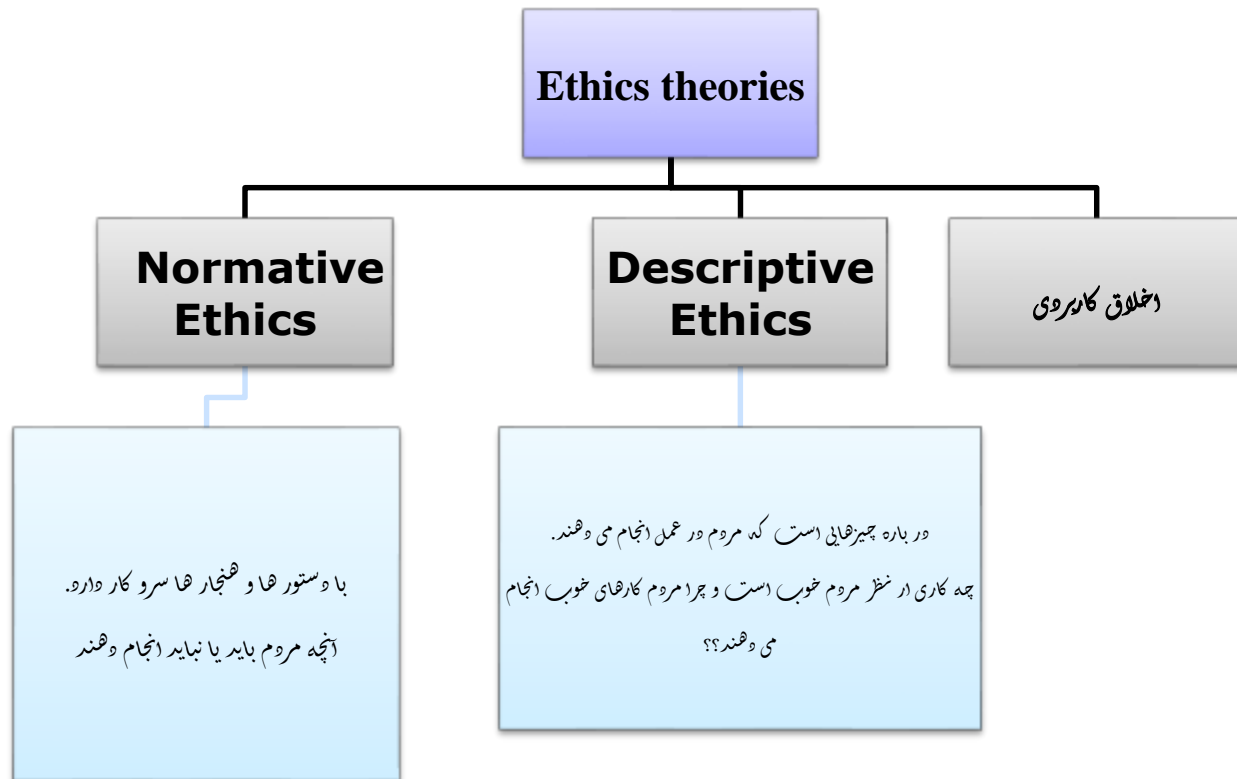
Moral

- بیشتر شخصی و هنجاری است، یعنی خود شخص برای خودش یک قواعدی از خوب و بد تعریف می کند و طبق همان رفتار می کند و یا به آن رفتار عادت می کند و خلق و خویش همان می شود
- منشاء آن درونی و فردی است؛ انعطاف دارد و تغییرپذیر است؛ فرد دارای Morality می تواند تابع ethics هم باشد

Ethics

- معیارهای خوب و بدی است که توسط جامعه تعیین و ارزش گذاری می شوند
- دستورالعمل های رسمی و پذیرفته شده. مثلاً اصولی که دین برای رفتارهای ما تعیین می کند، یا قواعد و کدهای اخلاقی که یک جایی مثل اداره برای کارکنان خود در نظر می گیرد
- چارچوب، قواعد و اصولی است تأیید شده که به رسمیت شناخته می شود.
- منشاء آن بیرونی و نظام اجتماعی است؛ انعطاف پذیر یا تغییرپذیر نیست
- گاهی اشاره به آداب و هنجارهای یک گروه خاص دارد مثل اصول اخلاقی پزشکی، پرستاری، مهندسی و..

Ethics Theories

Significance of Ethics Principles

- اصول اخلاقی راهنمایی برای تصمیم گیری ها و فعالیت های اخلاقی هستند
- اصول اخلاقی تحت تاثیر زمینه فرهنگی اقتصادی و اجتماعی قرار می گیرد

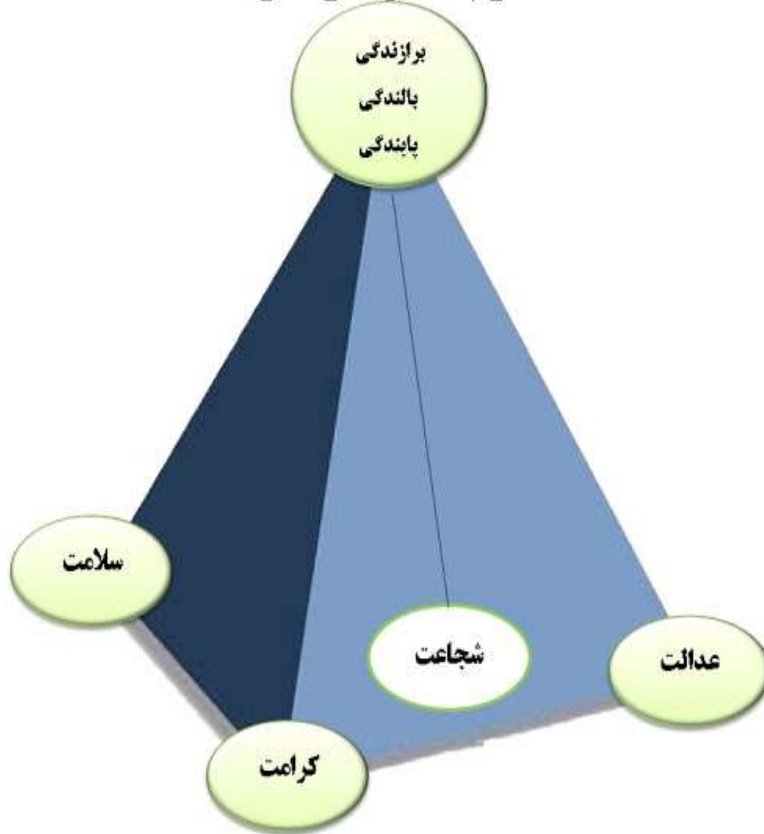
Significance of Ethics Principles

- اصول اخلاقی اجتماعی در ارتباط با هنجارهای هر جامعه معنا می شود
- با هر پس زمینه فرهنگی، امروزه اهمیت کاربرد اصول اخلاقی در مراقبت های بهداشتی بطور فزاینده ای شناخته شده است

Professional ethics

هرم اخلاق حرفه‌ای

- اخلاق حرفه‌ای، اصول کلی‌تر اخلاقی را در فضای خاص حرفه‌ای مطرح می‌کند.
- اخلاق حرفه‌ای شاخه‌ای از علم اخلاق است که با توجه به شرایط و فضای هر حرفه خاص تعریف می‌شود.

Professional Ethics

- اصول اخلاقی حرفه ای به عنوان استانداردهای مورد توافق و رفتارهای مورد انتظار از اعضاء یک گروه حرفه ای خاص توصیف می شود
- این استانداردها معمولاً در **professional code of ethics** یا کدهای اخلاق حرفه ای بیان شده و ممکن است پشتیبانی قانونی هم داشته باشد

اهمیت اخلاق در حرفه های مرتبط با علوم سلامت

- مددجویان/بیماران **انسان های آسیب پذیر** هستند
- آن ها **ارتباط مستقیم و مداوم** با **زندگی و سلامتی انسان ها** دارند
- **احتمال مواجهه شان با مشکلات اخلاقی** در طی کار روزانه زیاد است.
- در طی کار روزانه **متناوباً** نیاز به **تصمیم گیری های اخلاقی** دارند
- **کسب توانمندی برای عملکرد اخلاقی** تنها در **سایه یک آموزش اخلاقی متناسب با شرایط امکان پذیر** است.

اصول اساسی اخلاق پزشکی

اختیار (احترام به حق انتخاب و استقلال)

Autonomy •

سود رسانی

Beneficence •

اجتناب از آسیب و صدمه (عدم اضرار)

Non-malefficiency •

عدالت

Justice •

Autonomy (خودمختاری)

- یکی از اساسی ترین اصول اخلاق پزشکی احترام به حریم انسانی و شخصیت مستقل بیماران و آزادی و خود مختاری آنان است .
- - مختار بودن بیمار در امر تصمیم گیری و احترام به این امر در حقیقت به معنی آزادی در عمل و رفتار است که مقام اول معیارهای اخلاقی را شامل میشود.
- - احترام به شخصیت و استقلال بیمار يك وظیفه اخلاقی است
- - آنچه برای خود می پسندی برای دیگران نیز پسند و ...

ارائه اقدامات مفید و جلوگیری از آسیب و صدمه

در حرفه پزشکی هدف اصلی کمک به بیمار است که البته بطور اجتناب ناپذیری خطرها و آسیبهایی را به همراه دارد.

- هر اقدامی باید از حداقل آسیب برخوردار باشد.
- رعایت ملاحظات اخلاقی اجتناب ناپذیر است .
- اقدامات باید به نفع بیمار باشد.
- جدیت در کسب مهارت و تجربه لازم از طرف کادر درمان.
- نتایج سودمند اعمال، نزدیک به ذهن باشد.

عدالت Justice

- توزیع مناسب منابع و امکانات محدود (عدالت اجتماعی)
- رعایت اصل احترام به حقوق مردم (عدالت و حقوق)
- حفظ اصل احترام به قوانین که از نظر اخلاقی قابل قبول است (عدالت قانونی).
- در انجام خدمات در حرفه پزشکی نباید نظارت و عقاید شخصی را مد نظر گرفت بلکه آنچه ضرورت دارد باید ارائه شود.

مفاهیم اخلاقی در مراقبت و درمان

(Communication)	ارتباط	●
(Advocacy)	حمایت	●
(Caring)	مراقبت	●
(Responsibility/Accountability)	پاسخگویی/مسئولیت پذیری	●
(Cooperation)	همکاری	●

ارتباط بسترارائه مراقبت اخلاقی

ارتباط عامل اساسی در تعاملات بشری است.

ارائه دهندگان خدمات سلامت در طی فعالیت های روزانه خود با مددجو/بیمار، خانواده، همکاران و دیگر افراد تیم بهداشتی ارتباط برقرار می کنند.

بدون برقراری یک ارتباط مناسب ارائه مراقبت واقعی مقدور نیست.

مراقبت، حمایت، پاسخگویی و همکاری همگی در بستر یک ارتباط انسانی اثربخش امکانپذیر است.

حمایت از حقوق بیمار patient advocacy

- **حمایت** برای توصیف ماهیت رابطه بیمار/مددجو و پرستار و پزشک بکار می رود
- **حمایت** عبارتست از **دفاع از حقوق بیمار/مددجو** در درون سیستم بهداشتی درمانی
- کمک به بیمار/مددجو برای **آگاه شدن و انتخاب های آگاهانه**
- حمایت از **ارائه مراقبتی متناسب** با ارزش ها و ویژگی های انسانی بیمار/مددجو
براساس **احترام**

Accountability

پاسخگویی

- **مسئولیت پذیری** در مورد اقدامات انجام شده و عواقب آگاهانه یا نا آگاهانه
- **پاسخگویی** قانونی و اخلاقی (legal & ethical)
- پاسخگویی در کنار مفهوم حمایت چهارچوبی را برای **ابعاد اخلاقی فعالیت های پزشکی، پرستاری و مامایی** ایجاد می کند

Cooperation

همکاری

- مشارکت فعال با دیگران برای ارائه مراقبت کیفی به بیمار/مددجو
- تشریک مساعی در طراحی رویکردهای مراقبتی بیمار/مددجو
- مورد ملاحظه قرار دادن ارزش ها و اهداف دیگرانی که برای مراقبت از بیمار/مددجو با آنان کار می کنیم
- تعامل با دیگران در انجام فعالیت ها

مراقبت Caring

● مراقبت بسیار پیش از درمان صورت می گرفته است

● مراقبت شیوه وجودی انسان است

● مراقبت عنصر اساسی انسان بودن است

● مفهوم مراقبت در رابطه پرستار و **ماما بیمار/مددجو** ارزش گذاری شده است

● رفتارهای مراقبتی برای ایفای نقش های درمانی و مراقبتی بنیادی اند

Ethical issues in nursing

ویژگی های مراقبت و درمان 5 C in Care & Cure

1- <u>C</u> ompassion	شفقت ●
2- <u>C</u> ompetence	شایستگی ●
3- <u>C</u> onfidence	اطمینان ●
4- <u>C</u> onscience	وجدان ●
5- <u>C</u> ommitment	تعهد ●

شفقت

● «شاید بتوان شفقت را راهی برای زیستن آگاهانه نسبت به رابطه فرد با کل موجودات زنده

تعریف کرد (روچ ۱۹۹۲).

ما می‌خواهد به جایی برویم که می‌آزاردمان، به مکان‌هایی وارد شویم که درد در آنها وجود دارد، از ما می‌خواهد که در آشفتگی، هراس، پریشانی و اضطراب دیگران سهیم شویم. شفقت ما را به چالش می‌خواند تا همراه با آنان که در مصیبت هستند فریاد برآوریم، با آنان که در تنهایی هستند مویه کنیم، با آنان که می‌گیرند بگرییم. شفقت ما را ملزم می‌کند که با ضعیف، ضعیف باشیم، با آسیب‌پذیر، آسیب‌پذیر باشیم و با بی‌توان، بی‌توان. شفقت یعنی غوطه‌وری کامل در وضعیت

انسان بودن.

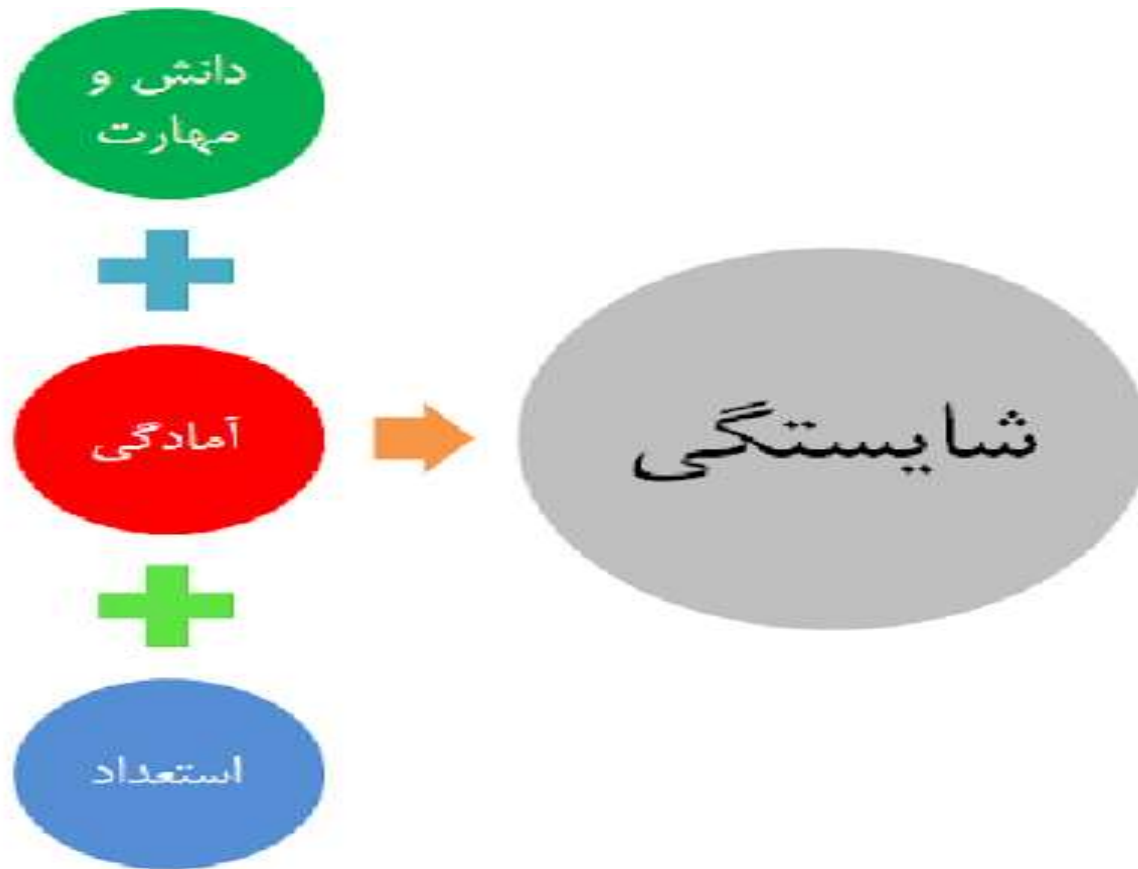
شایستگی/توانمندی

شایستگی عبارت است از دارا بودن دانش، قضاوت، مهارت، انرژی، توانایی و انگیزه لازم برای نشان دادن واکنش مناسب و مقتضی نسبت به مطالبات مربوط به مسئولیت‌های حرفه‌ای فرد (روح ۱۹۹۲)

● **شایستگی وجه تمایز فرد متخصص از مبتدی است.**

● شایستگی چیزی است که حرفه‌مندان در طول دوره‌های تحصیل و آموزش پایه و تکمیلی اشتیاق رسیدن به آن را دارد و به سمت آن حرکت می‌کند.

شایستگی/توانمندی

اطمینان

اطمینان به مثابه کیفیتی تعریف می‌شود که روابط مبتنی بر اعتماد را تسهیل می‌کند (روچ ۱۹۹۲)

- بنیان مراقبت، براساس یک رابطه مبتنی بر اعتماد بنا شده است. بدون چنین رابطه‌ای، ذات و روح مراقبت به فنا می‌رود.
- اطمینان امری متقابل است، هر دو طرف یک رابطه باید به یکدیگر اعتماد داشته باشند. هنگامی که یکی از طرفین رابطه در یک موقعیت حرفه‌ای قرار دارد، طرف دیگر باید اطمینان داشته باشد که به این فرد حرفه‌ای می‌توان اعتماد کرد. این امر بستگی شدیدی به میزان صداقت بین آنان دارد

وجدان

- واژه «وجدان» را می‌توان به عنوان حالتی از یک آگاهی معنوی تعریف کرد
- محدوده ای که رفتارهای فرد را متناسب با جنبه اخلاقی مسایل، جهت می‌دهد (روچ ۱۹۹۲).
- وجدان اساس یک رفتار اخلاقی را شکل می‌دهد.

روح می نویسد

- وجدان يك واکنش ارادي، تعمدي، معنادار و عقلائي است.
- وجدان هماهنگ شدن شخص مراقبت کننده با ذات اخلاقي پدیده‌هاست.
- وجدان مراقبت را فرا می‌خواند و خود را به عنوان مراقبت آشکار می‌سازد.
- مراقبت حرفه‌اي در يك وجدان متكامل تجلي می‌یابد.

به عنوان يك حرفه مند، شايد لازم باشد دوباره به نحوه انجام کارهايمان بينديشيم

